

ГОЛГОТА И ВАСКРС СРБИЈЕ 1914 — 1918. године

Београд, 1986. — 2 тома 1450 страна

Ову историјску мемоарску књигу приредили су Силвије Ђурић и Видосав Стевановић. Текстови су: сјећања, биљешке, дневници, успомене, документа, фото-материјал — највећим дијелом објављени у разним публикацијама, а има и оних који се овдје први пут објављују. Међутим, скоро није објављен ни један текст који се налазио у књизи „Голгота и васкрс Србије 1914—1918“, објављеној прије двије деценије.

Приређивачи су у напомени истакли циљ објављивања књиге. Они су све текстове, без обзира на то одакле су узети, ставили у исту раван „изван свечарског или пригодничког тона“, а са жељом да се избјегне „старинска патетика и глорификовања“. Текстови су одабирани по занимљивости или књижевној и документарној вриједности.

Посао приређивача није био нимало лак. Текстови су растурени по разним публикацијама, насталим за посљедњих 70 година (1914 — 1985), па су морали консултовати преко 800 наслова и извршити избор из преко 2.000 фотографија из разних извора. Ево шта, између осталог, у завршној напомени они кажу: „У свему томе било је тешко наћи једну заједни-

чку нит, један кохезиони принцип који би све делове спајао у целину; извесна хетерогеност је неизбежан пратилац оваквих књига. Али, трудили смо се да се сви изабрани текстови уклопе у наслов, да буду функционални делови једног широког мозаика и да задовоље бар елементарне књижевне критеријуме“.

Књига садржи 125 текстова, а они говоре о тешким данима, суровим људским драмама и судбинама, масовном гињењу и умирању српске војске и народа, али и о пожртвовању, херојству, јунаштву, самопријегору, спремности да се брани слобода и државна независност. То је књига која се чита са великом пажњом, која изазива тугу и саосјећање с народом у страдањима, а поштовања и дивљења према његовој борби. Књига је снажно свједочанство о Србији, о њеној борби у току првог свјетског рата, о тешким страдањима народа, о разарању државне и народне економије у току рата, као и о доприносу Србије ослобођењу и уједињењу југословенских народа.

Приређивачи су, по нашем увјерењу, циљ који су себи поставили у потпуности остварили.

Новица Ракочевић

ЉУБИНКА ТРГОВЧЕВИЋ, НАУЧНИЦИ СРБИЈЕ И СТВАРАЊЕ ЈУГОСЛОВЕНСКЕ ДРЖАВЕ 1914 — 1920

Београд 1986

Дубље захватање у комплексну друштвену проблематику, поред отварања нових питања, намеће историографији нова трагања у сложеној методологији историјске науке. Посљедњих година интересовања историчара за комплексне садржаје друштвеног би-

ћа све више помјерају границе историографских истраживања. У овом правцу значајан помак представља књига „Научници Србије и стварање југословенске државе 1914 — 1920“ Љубинке Трговчевић, која је објављена прошле године у издању Народне књиге и